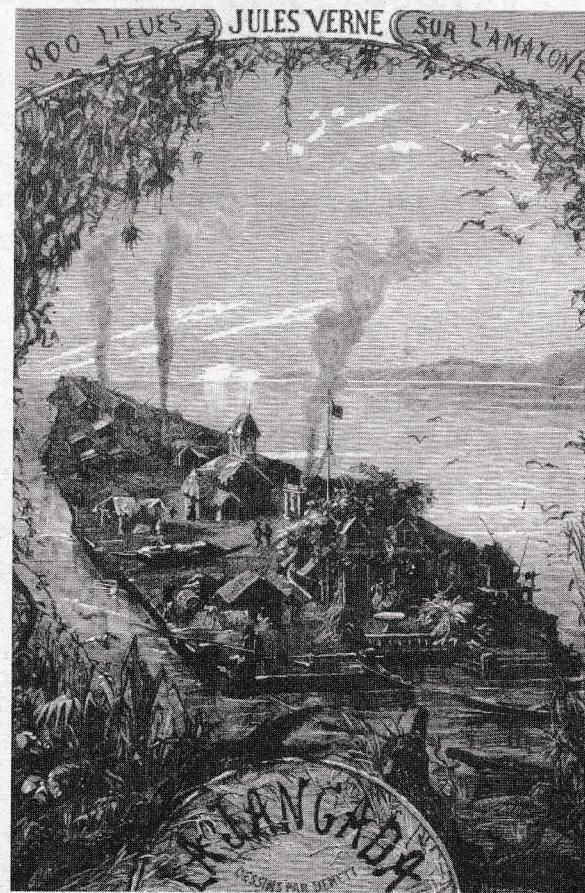

Jules Verne

800 de leghe pe Amazon

REGIS

CAPITOLUL I	
Un căpitan de păduri și un document misterios.....	3
CAPITOLUL II	
Hoț și păgubaș.....	8
CAPITOLUL III	
Familia Garral.....	15
CAPITOLUL IV	
Dorințe și șovăielri	23
CAPITOLUL V	
Amazonul.....	28
CAPITOLUL VI	
O pădure întreagă la pământ.....	37
CAPITOLUL VII	
Luându-se după o liană.....	42
CAPITOLUL VIII	
Jangada.....	50
CAPITOLUL IX	
Ultime pregătiri de drum	55
CAPITOLUL X	
De la Iquitos la Pevas	61
CAPITOLUL XI	
De la Pevas la graniță.....	68
CAPITOLUL XII	
Fragoso la lucru.....	78
CAPITOLUL XIII	
Torres	84

CAPITOLUL XIV	
Coborând mai departe Amazonul	90
CAPITOLUL XV	
Coborând mereu fluviul	95
CAPITOLUL XVI	
Ega.....	102
CAPITOLUL XVII	
Un atac de monștri.....	109
CAPITOLUL XVIII	
Masa de sosire	117
CAPITOLUL XIX	
Poveste veche.....	123
CAPITOLUL XX	
Cei doi bărbați față în față.....	128
CAPITOLUL XXI	
Manao	137
CAPITOLUL XXII	
Primele momente.....	140
CAPITOLUL XXIII	
Lămuriri retrospective	146
CAPITOLUL XXIV	
Dovezi morale	151
CAPITOLUL XXV	
Dovezi materiale.....	159
CAPITOLUL XXVI	
Cea din urmă lovitură.....	164

Resoluții	174
CAPITOLUL XXVIII	
Primele cercetări	179
CAPITOLUL XXIX	
Noi cercetări	184
CAPITOLUL XXX	
O detunătură binevenită	189
CAPITOLUL XXXI	
Corpul lui Torres și cutia găsită la el	196
CAPITOLUL XXXII	
Cercetarea documentului.....	203
CAPITOLUL XXXIII	
E vorba de cifre	211
CAPITOLUL XXXIV	
La întâmplare	219
CAPITOLUL XXXV	
Ultimele sforțări	223
CAPITOLUL XXXVI	
Pregătiri.....	227
CAPITOLUL XXXVII	
Ultima noapte	232
CAPITOLUL XXXVIII	
Fragoso	236
CAPITOLUL XXXIX	
Crima de la Tijuco	242
CAPITOLUL XL	
Amazonul de jos	248

Editura REGIS
www.regiseditura.ro

Tel./Fax: 021.222.26.16; 0744.75.65.86

CAPITOLUL I

Un căpitan de păduri și un document misterios

„Eggcbtevxrbzxssfmiatubmzmggijdrdpzfumdnfşdulpfmzpz-kpohdvnmsfjgnoşxgfvfsrztpfrsjtılpsđptvgfehhxsxahglne-sadkfozetcjkppmhrđđtavgipzecghjumucvfrahtzgetltbphdetş, veşgsfgthszdssgcsodxocspdfvghjtarujvfetgnşfeogvdarxsfoi pgbbgiacubvştujhd”

Un bărbat de vîrstă mijlocie ținea în mâna un document pe care îl ctea și-l recitea cu multă atenție. După ultimul alineat rămase pe gânduri. Documentul conținea vreo sută de rânduri ca acele de sus.

După ce tipar fuseseră oare alăturate aceste litere?

Numai omul nostru ar fi putut s-o spună.

Care era cheia criptogramei?

Scrimerile secrete, ca și casele de bani se apără la fel: combinațiile posibile sunt atât de numeroase, încât viața întreagă a unui calculator, oricât de performant,

n-ar ajunge ca să le încerce pe toate. Cum vom vedea mai târziu, documentul din mâna omului nostru avea să reziste mult timp la încercările cele mai iscusite - și aceasta în imprejurări extrem de grave. Omul care avea în mâna

acest document era un căpitan de păduri. În Brazilia se numesc „capitaes do mato”, agenții angajați pentru prinderea negrilor sclavi fugiți de la stăpân.

În 1852 - anul când începe povestirea noastră - mai erau încă sclavi negri în Brazilia, deci și astfel de căpitani de păduri. Emanciparea generală fusese întârziată aici din motive economice. Dar acum negrul avea dreptul să se răscumpere și copiii săi se nașteau liberi.

Funcția de căpitan de păduri nu era din cele prea onorabile. Acești vânători de sclavi se recrutau printre aventurierii din clasa cea mai de jos a societății: dezertori, sclavi eliberați, oameni declasați și fără scrupule.

Torres - așa se numea căpitanul nostru, posesorul documentului - nu era nici metis, nici indian, nici negru ca mai toți camarazii săi: era un alb de origine braziliană și om cu oarecare învățătură.

În momentul de față, Torres nu se mai afla în Brazilia. Trecuse de curând granița și, de câteva zile, rătacea prin pădurile din Peru, în mijlocul cărora curge Amazonul de sus.

Torres era un bărbat de vreo treizeci de ani, foarte voinic: anii parcă trecuseră peste dânsul fără să-l atingă. De statură mijlocie, avea umerii lați, trăsături regulate, față arsă de soarele tropicelor și barba neagră, foarte deasă. Ochii, pierduți sub sprâncenele apropiate, aveau o privire nerușinată și față i se contractase sub influența pasiunilor rele. Hainele lui păreau vechi: o pălărie de piele cu boruri mari, pantaloni scurți de lână băgați în cizme groase; peste haine avea un „poncho”, decolorat

de soare, gălbui, care ascundea și haina, și vesta ce-i acopereau pieptul.

Torres nu era acum în exercițiul funcției. Asta se vedea după felul cum era înarmat. Nu avea nici pușcă, nici revolver. La brâu doar o „manchetta”, mai mult sabie decât cuțit de vânătoare și o „enchada”, un fel de târnăcop pentru a vâna blânzii tatu și aguti, numeroși în pădurile Amazonului de sus, unde nu prea mișună fiare sălbaticice de cele fioroase.

În ziua aceea de 4 mai 1852, aventurierul nostru, prea mult ocupat cu citirea documentului, sau prea obișnuit cu splendorile pădurilor din America de sud, nici nu ridica ochii de pe hârtie. Nimic nu-l distra, nici tipătul prelung al maimuțelor urlătoare, nici sunetul sec al inelelor crotalului - șarpe puțin agresiv, dar foarte veninos -, nici glasul ascuțit al broscoiului cornut, care merită premiul de urâțenie în clasa reptilelor, nici chiar orăcăitul sonor și grav al broaștei mugitoare, care, dacă nu poate să întreacă boul în grosime, îl egalează prin glasul său mugitor.

Torres rămânea nepăsător la vocea chemătoare a pădurilor din Lumea Nouă. Nu admira nici măcar copacul mareț la rădăcina căruia se aşezase. Aceasta era un „pao ferro” cu scoarță negricioasă, cu lemnul tare ca metalul pe care îl înlocuiește în arma sau în unealta indianului sălbatic. Nu, nimic nu-l impresiona, nimic nu-l deranja. Căpitanul întorcea mereu între degete ciudatul document. Cu cheia pe care o știa, reda fiecare litere adevărată ei valoare; apoi citea, recitea și controla sensul rândurilor, de neînteleș pentru oricare altul

decât el și - satisfăcut - surâdea cu răutate. În cele din urmă zise, mai mult pentru sine: „Da, iată o sută de rânduri deslușit scrise. Ele au, pentru cine știu eu, o importanță pe care dânsul nici n-o bănuiește. Acest cineva este bogat; viața sa este în joc și viața se plătește scump oriunde!”

Privi iarăși documentul cu lăcomie.

„Dacă numai pentru ultima frază aş căpăta câte un conto de reis¹ de cuvânt, ce sumă! Și fraza asta întreagă mi-ar aduce, numai ea, o avere frumoasă. Ea rezumă tot documentul, dă adevăratale nume adevăratorilor persoane. Dar, înainte de a încerca cineva s-o priceapă, ar trebui să știe câte cuvinte are și, chiar atunci, n-ar înțelege nimic”. În lăcomia lui de bani, Torres se puse să numere în gând: „Patruzeci și opt de cuvinte, astea ar face patruzeci și opt contos. Cu suma asta poți trăi în Brazilia, în America, oriundă poți să trăiești fără să muncești. Și, ce ar fi dacă mi s-ar plăti toate cuvintele din documentul întreg?! Drace! Sau scot o comoară din hârtia asta, sau sunt un mare prost”.

Torres, parcă avea de acum în mâinile sale pungi întregi de aur. „În fine, se bucură el, sunt aproape să-mi ating ținta. Nu degeaba am venit de pe malul Atlanticului până aici. Omul meu putea să plece din America, să fi trecut Oceanul, și atunci ce mă făceam? Dar nu, el locuiește pe aici și, de pe vârful copacului acesta, aş putea să văd acoperișul casei unde stă cu toată familia lui.

1) Un conto de reis portughezi făcea în Brazilia cam 300 franci francezi, deci $48 \times 300 = 14.400$ franci.

Agită iar hârtia cu un gest tremurător.

„Astăzi chiar voi fi în fața lui; astăzi va afla că viața și onoarea sa sunt aici, în rândurile acestea. De vrea să cunoască cheia, cifrul documentului, va plăti. Va plăti, dacă voi cere - cu toată averea lui, cum ar plăti cu sângele lui! Tovarășul care mi-a dat documentul și cheia dedezlegare, care mi-a spus unde se află fostul său coleg și numele sub care se ascunde, nu știa că-mi dă în mâna o comoară”.

Torres mai privi o dată hârtia și o strânse frumos în cutia de metal care-i servea și ca portofel. Toată avereala sa, compusă din fel de fel de monede, se urca la vreo 500 de franci - și nici aceștia n-ar fi putut să spună cum îi câștigase. Sigur era doar că, de câteva luni, după ce se lăsase de meseria de căpitan de pădure, plecase din provincia Para, urcase bazinele Amazonului și trecuse granița pentru a intra pe teritoriul peruvian. În toată această călătorie nu cheltuise aproape nimic, obișnuit cum era cu traiul frugal de prin păduri.

După ce strânse deci hârtia în cutia de metal al cărei capac se închidea ermetic, Torres, în loc să-și așeze iar în buzunarul vestei, din exces de prudență, o puse lângă el, în scorbura copacului la picioarele căruia era culcat. Asta ar fi putut să-l coste scump.

Vom vedea de ce și cum.

Era cald. Trebuia să fi fost ora două după prânz. Torrea umblase toată dimineața. Acum mâncase ceva și voia să doarmă. Era obosit și câteva ceasuri de odihnă aveau să-l întremeneze. Se culcă pe iarbă, așteptând să vină somnul.

tutunul acru ordinar din Brazilia, cam același „petun”, pe care Nicot l-a adus în Franța prin secolul XVI-lea. Își aprinse luleaua, trase de vreo câteva ori; ochii i se închiseră, luleaua îi căzu din mâna și... adormi; sau, mai bine zis, căzu într-un fel de toropeală care nu este somn adevărat.

CAPITOLUL II Hoț și păgubaș

Torres dormea cam de o jumătate de ceas, când un zgomot se auzi de sub arbori: un zgomot ușor de pași. Parcă ar fi umblat cineva cu picioarele goale, ferindu-se să nu fie auzit. Dar nu era un om: era un „guariba”.

Dintre toate maimuțele cu coadă din pădurile Amazonului de sus, guariba este cea mai originală. Nu este rea, dar trebuie întâmpinată cu prudență. Îi place

Dar mai întâi trebuie să bea ceva și să mai tragă o lulea. Duse la buze o ploscă de „chica”, cum i se zice în Peru, sau „cayuma”, cum se zice pe malul Amazonului unei băuturi produsă, prin distilare, din rădăcina de manioc dulce fermentat. Căpitanul nostru o amestecase și cu o doză bună de tafia. Își umplu apoi pipa cu

compania. De departe, vocea-i monotonă seamănă cu rugăciuni psalmodiate de cântăreți. Un călător adormit, însă, surprins de un guariba e uneori în pericol.

Maimuța noastră era mare. Cu membrele ei mlădioase și puternice desigur că putea să se lupte bine pe pământ și să se cățăre ușor pe crucile cele mai înalte.

Ea înainta cu pași mărunți, prudentă și privea cu atenție la dreapta și la stânga, mișcând mereu coada. Se vede că natura n-a făcut din aceste maimuțe numai animale cu patru mâini, ci le-a dăruit încă o a cincea mâină: apendicele lor codal, cu care pot să apuce orice cu ușurință.

Guariba-ul se apropiă fără zgromot, purtând în labă un baston solid, care putea să devină, la nevoie, o armă de temut. Nemișcarea omului o făcu să se apropie tot mai mult. În fine, se opri la trei pași de Torres.

Pe față păroasă a maimuței se ivi o strâmbătură care dezveli niște dinți ascuțiți, albi ca fildeșul și, în același timp, ea mișca bățul în chip neliniștit. Torres nu-i inspira gânduri binevoitoare. Oamenii nu se poartă frumos cu maimuțele și acestea au memorie bună. Indienii, mai ales, le vânează fără milă și chiar le mânâncă.

Acest guariba ierbivor nu putea, bineînteles, să-l sfâșie pe Torres, dar părea ferm hotărât să distrugă prin el pe unul dintre dușmanii săi naturali.

Începu deci să dea târcoale copacului, cu pași ușori, ținându-și răsuflarea și apropiindu-se tot mai mult de cel adormit. Atitudinea sa era amenințătoare, fizionomia feroce. Cu o lovitură putea ușor să-l omoare

pe omul nemîșcat. Viața lui Torres ținea doar de un fir de păr. Guariba-ul ridicase bastonul, gata să lovească.

Dar dacă Torres fusese imprudent când a pus cutia cu documentul și cu banii în scorbura copacului de lângă el, această imprudență îi salvă viața. Și iată cum:

O rază de soare lovind cutia de metal o făcu să lucească precum o oglindă. Guariba-ul, cu frivoltatea proprie maimuțelor, uită de om. Se repezi la cutie, o ridică, o depărtă puțin, duse cutia la ochi, apoi la urechi. Mirată, ascultă zgomotul ce-l făceau banii dinăuntru. Muzica aceasta o fermeca; era ca un copil cu o jucărie; o duse la gură; dintii scrâșniră pe metal, dar nu încercă să muște.

Crezuse, de bună seamă, la început că a găsit vreo migdală minunată cu luciu frumos și cu un sămbure înăuntru, care sună astfel. Dar dacă își recunoștu greșeala, nu aruncă totuși cutia. Din contră, o strânse mai tare, lăsând să-i cadă bastonul. Acesta lovi o cracă uscată pe care o frânsă cu zgomat. Zgomotul îl trezi pe Torres, care, obișnuit cu pericole, sări în picioare într-o clipă, gata să se apere.

„Un guariba”, zise, văzând maimuța. Și, punând mâna pe macetă, se pregăti de luptă. Maimuța, mai puțin curajoasă acum, făcu o săritură și se strecuă sub copaci.

„M-am trezit la timp”, își zise Torres, „mizerabila m-ar fi omorât fără șovăire”.

Deodată zări cutia să în labele maimuței, care se oprise la vreo douăzeci de pași depărtare. Îl privea strâmbându-se și parcă își bătea joc de dânsul.

„Drace”, strigă el disperat, „dacă nu m-a omorât, e poate mai rău: m-a prădat, mi-a furat documentul. Documentul, toată speranța mea, tot viitorul meu, e acum în mâinile acestei dihăni!”

Ca să-și recapete cutia, trebuia să pună mâna pe hoață; dar cum? Pe pământ fugea prea iute, în copaci, era prea sus. De ar avea o pușcă! Dar nu avea nicio armă potrivită pentru o astfel de ocazie. Trebuia deci să prindă animalul prin surprindere. Să se ascundă, să dispară câteva minute pentru ca adversarul să se opreasca sau să se întoarcă din drum. Așa și făcu.

Dar guariba-ul, mai şiret, nu se lăsă înșelat. Când nu-l mai vedea pe Torres, îl aștepta cu răbdare și căpitanul înțelese că nici aşa nu merge. „Blestematule!” îi

strigă omul, „hoțule! n-o să te prind oare niciodată?”

Și alergau amândoi. Omul obosit, injura, amenința. Picioarele i se împeteiceau de atâtea ierburi, de atâta mărăciniș, de liane, pe când maimuța zbură din cracă în cracă, întotdeauna ca un alergător de „steeplechase”.

„Nici negrii numi dădeau atâta de

furcă, atunci când îi goneam prin păduri”, mai adăugă Torres. „Banditule, de aş pune mâna pe tine!”

Torres nu mai putea. Se opri. Maimuța se opri și ea la o distanță oarecare: ronțai niște rădăcini și făcu să-i sune apoi cutia la ureche.

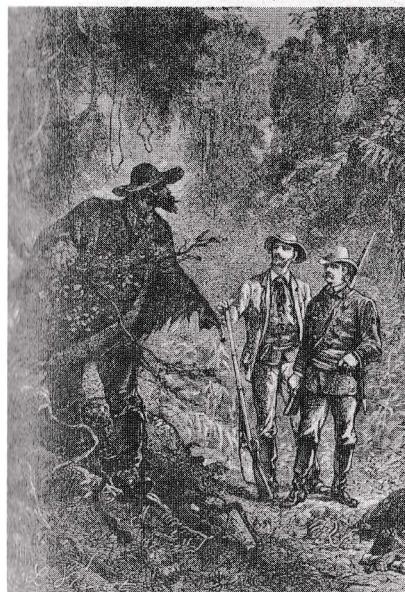
Torres căuta să-și adune ideile cu sânge rece: „Noaptea, hoțul se va pierde, se gândi el, și cum să-l mai găsească în pădurea asta uriașă!” Să renunțe la cutie, la avere, la viitor? Nu, nici în ruptul capului.

Ca un disperat, începu iar să alerge. De data asta însă, maimuța, în loc să-o ia înainte, se opri lângă un ficus enorm, se cățără cu coada de primele crăci, apoi se urcă repede ca un acrobat și rămase sus de tot, pe o crăcuță ce se îndoia sub ea. Își continuă ospățul, în timp ce bietul Torres murea de sete și de foame, și turba de mânie. Începu să strige maimuței vorbe urâte și tot felul de înjurături. Dar maimuței ce să-i pese!

Îi aruncă pietre, bucăți de rădăcini, tot ce găsea la îndemână. Voia să-o rânească? Nu; dar spera că îi va scăpa maimuței cutia când va sări de pe o cracă pe alta. Sau... că, spre a-l imita - cum obișnuiesc maimuțele - îi va arunca și ea cutia în cap... Aș! Ticăloasa ținea strâns cutia într-o labă și mai avea trei ca să se miște.

Torres era gata să renunțe acum la orice altă încercare, când auzi niște glasuri. Da, erau voci de oameni. Torres se ascunse repede: voia să vadă cu cine are a face.

Deodată răsună detunătura unei puști. Un țipăt și... maimuța, lovită de moarte, căzu la pământ, ținând cutia lui Torres.

„Drace!” strigă acesta, „iată un glonț binevenit”.

Ieși din desis și se găsi față în față cu doi tineri necunoscuți. Erau brazilieni, în haine de vânători, cu cizme de piele, o pălărie usoară din fibre de palmier, o vestă, mai curând bluză, strânsă la brâu, mai comodă ca poncho-ul național. După față, se vedea ușor că sunt de

sânge portughez. Erau înarmați cu puști lungi fabricate în Spania, aducând cu armele arabe. Știau să se servească de ele; doavadă că, de la o distanță oblică de vreo 80 de pași, nimeriseră maimuța cu un glonț drept în cap. Torres înțelegea că această întâlnire nu putea fi periculoasă pentru el. Înaintă și ajunse lângă animalul mort, odată cu cei doi vânători.

„Mulțumesc, domnilor”, le zise el vesel. „Mi-ați făcut un mare serviciu omorând această dihanie”, și le povesti cele întâmplate.

„Credeți”, adăugă el, „că ați omorât doar o maimuță; în realitate ați omorât un hoț”.

— V-am fost folositori fără voia noastră, răspunse cel mai Tânăr, dar suntem fericiți dacă v-am putut fi de ajutor.